ALBERT CAMUS

A toi que je pourrais
[illegible]

clipe, zăvoarele fură trase, drugii ridicați, apoi târâți la o parte, iar ușa se întredeschise. Se distingea capul negru și creț al unei europence cu obraji plini și nas cam turtit deasupra unor buze groase. „Mă numesc Henri Cormery. Puteți merge la soția mea? Mă duc să-l caut pe doctor." Ea-l privea fix, cu un ochi deprins să cântărească oamenii și vitregiile. El îi susținea privirea ferm, dar fără să mai adauge vreun cuvânt de explicație. „Mă duc, zise ea. Termină repede." El mulțumi și îmboldi calul cu călcâiele. Câteva clipe mai târziu, ajungea în sat, trecând printre niște parapeți de lut uscat. O uliță, aparent unică, se întindea în fața lui, având pe-o latură și pe cealaltă căsuțe fără etaj, toate semănând între ele, iar el o urmă până la piațeta acoperită de tuf vulcanic în care se înălța, în mod neașteptat, un chioșc pentru fanfară, din armătură metalică. Piața, ca și ulița, era pustie. Cormery se îndrepta deja spre una dintre case, când calul făcu un salt într-o parte. Un arab ivit din umbră, într-un burnus închis la culoare și rupt, mergea spre el. „Casa doctorului", întrebă imediat Cormery. Celălalt îl cercetă pe călăreț. „Vino", spuse el după ce-l măsurase bine. O luară îndărăt pe uliță. Pe una din clădiri care avea un parter înalt, la care se ajungea pe o scară dată cu var, se putea citi: „Libertate, Egalitate, Fraternitate". O grădiniță înconjurată de ziduri tencuite se învecina cu clădirea, iar în fundul grădiniței se găsea o casă spre care arătă arabul: „Asta este", spuse el. Cormery sări de pe cal și, cu un pas care nu arăta urmă de oboseală, traversă grădina din care nu văzu, chiar în centrul ei, decât un palmier pitic cu frunzele uscate și trunchiul putrezit. Bătu la ușă. Nu-i răspunse nimeni[1]. Se întoarse. Arabul aștepta, tăcut. Omul bătu din nou la ușă. Din partea cealaltă se auzi un pas și se opri îndărătul ușii. Însă aceasta nu se deschise. Cormery ciocăni iarăși și

[1] Am făcut războiul împotriva marocanilor (cu o privire ambiguă) marocanii nu-s de treabă.

spuse: „Îl caut pe doctor“. De îndată fură trase niște zăvoare, iar ușa se deschise. Apăru un bărbat cu chip tânăr și rumen, dar cu părul aproape alb, de statură înaltă și solidă, cu picioarele strânse în jambiere și care tocmai își trăgea pe el un soi de haină de vânătoare. „Ia te uită, dumneata de unde ai apărut? zise el zâmbind. Nu te-am mai văzut niciodată.“ Omul dădu lămuriri. „A, da, m-a prevenit primarul. Dar, spune-mi, cam ciudat locul ăsta ca să vii să nești aici.“ Celălalt spuse că aștepta lucrul ăsta pentru mai târziu și că probabil se înșelase. „Bine, se întâmplă tuturor. Dă-i drumul, pun șaua pe Matador și te urmez.“

La jumătatea drumului de întoarcere, sub ploaia care reîncepea să cadă, doctorul, călare pe un cal cenușiu-rotat, îl ajunse din urmă pe Cormery, ud zdravăn deja, dar ținându-se tot drept pe calul său greoi de fermă. „Ciudată sosire, strigă doctorul. Dar o să vezi, ținutul are părțile lui bune, în afară de țânțari și de bandiții de prin partea locului.“ Continua să meargă în dreptul însoțitorului său. „N-ai grijă, în ceea ce privește țânțarii, până la primăvară stai liniștit. În ceea ce-i privește pe bandiți...“ Râdea, însă celălalt continua să înainteze fără să scoată o vorbă. Doctorul îl privi cu curiozitate: „Nu te teme de nimic, spuse el, o să fie totul bine“. Cormery își întoarse spre doctor privirea limpede, îl cercetă liniștit și spuse cu o nuanță de cordialitate: „Nu mă tem. Sunt obișnuit să încasez lovituri. – E primul dumitale născut? – Nu, am lăsat un băiat de patru ani la Alger, la soacră-mea[1]“. Tocmai ajungeau la răspântie și o luară pe drumul spre domeniu. Curând zgura începu să zboare sub picioarele cailor. Când caii se opriră și se făcu din nou liniște, se auzi venind dinspre casă un țipăt puternic. Cei doi oameni descălecară.

O umbră îi aștepta, la adăpost sub vița șiroind de apă. Apropiindu-se, îl recunoscură pe bătrânul arab cu capul

[1] În contradicție cu p. 6: „un băiețel dormea lipit de ea“.

într-o glugă înjghebată dintr-un sac. „Salut, Kaddour, zise doctorul. Cum merge? – Nu știu, mai ales că eu nu intru în camera femeilor, zise bătrânul. – Sănătos principiu, spuse doctorul. Mai cu seamă când femeile țipă." Dar niciun țipăt nu mai venea dinăuntru. Doctorul deschise ușa și intră, Cormery urmându-l îndeaproape.

Un foc zdravăn de vrejuri de viță ardea cu flacără puternică în fața lor în cămin și lumina încăperea mai mult încă decât lampa cu gaz, cu bordură de aramă și mărgele, ce atârna din mijlocul tavanului. La dreapta lor, chiuveta era plină de căni metalice și ștergare. La stânga, în fața unui mic bufet din lemn alb, nesigur pe picioare, fusese împinsă masa din mijloc. O geantă veche de voiaj, o cutie de pălării, baloturi o acopereau acum. În toate colțurile încăperii, bagaje vechi, printre care un cufăr mare din răchită, ocupau toate ungherele și nu lăsau decât un spațiu gol în mijloc, nu departe de foc. În acel spațiu, pe salteaua așezată perpendicular față de cămin, se afla întinsă femeia, cu capul un pic dat pe spate pe o pernă neînfățată, cu părul acum despletit. Păturile nu mai acopereau acum decât jumătate din saltea. La stânga saltelei, patroana cantinei, în genunchi, ascundea privirilor partea descoperită a saltelei. Storcea, deasupra unui lighean, un prosop din care șiroia apă înroșită la culoare. La dreapta, așezată cu picioarele strânse sub ea, o femeie arabă, fără văl, ținea în mâini, într-un gest de ofrandă, un al doilea lighean smălțuit, un pic ciobit, din care se înălțau aburi de apă caldă. Cele două femei erau așezate la cele două capete ale unui cearșaf împăturit care trecea pe sub bolnavă. Umbrele și luminile din cămin urcau și coborau pe pereții, pe pachetele care înțesau încăperea și, încă mai aproape, făceau să pâlpâie o lumină roșiatică peste chipurile celor două îngrijitoare și peste corpul bolnavei, imobilizat sub pături.

Când intrară cei doi bărbați, arăboaica îi privi iute, râzând ușor, apoi se întoarse spre foc, brațele ei slabe și

brune ținând mereu ligheanul. Patroana cantinei se uită la ei și exclamă veselă: „Nu mai e nevoie de dumneata, doctore. Treaba s-a făcut singură“. Se ridică în picioare și cei doi bărbați văzură, lângă bolnavă, ceva inform și însângerat, însuflețit de un soi de mișcare imobilă, de unde ieșea acum un zgomot continuu, asemănător unui scârțâit subteran imperceptibil[1]. „E un fel de-a zice, spuse doctorul. Sper că nu te-ai atins de cordon. – Nu, zise cealaltă râzând. Trebuia să-ți las și dumitale ceva.“ Se ridică și-i lăsă locul doctorului, care-l ascunse din nou pe nou-născut privirii lui Cormery, rămas în prag și care se descoperise. Doctorul se așeză pe vine, își deschise trusa, apoi luă ligheanul din mâinile arăboaicei, care se trase imediat înapoi, în afara cercului de lumină și se refugie în ungherul întunecat al căminului. Doctorul se spălă pe mâini, cu spatele mereu întors către ușă, apoi își turnă pe mâini un alcool care avea un ușor iz de drojdie și al cărui miros umplu pe dată încăperea. În clipa aceea, bolnava înălță capul și-l văzu pe bărbatul ei. Un minunat zâmbet îi transfigură frumosul chip ostenit. Cormery păși spre saltea. „A sosit“, îi spuse ea șoptit și întinse mâna după copil. „Da, spuse doctorul. Dar stai liniștită.“ Femeia îl privi cu un aer întrebător. Cormery, în picioare la capătul saltelei, îi adresă un gest liniștitor. „Culcă-te.“ Ea se lăsă pe spate. Ploaia se înteți atunci pe acoperișul de olane vechi. Doctorul își făcu de lucru pe sub pătură. Apoi se îndreptă și păru că scutură ceva în fața lui. Un țipăt ușor se făcu auzit. „E băiat, zise doctorul. Și e un exemplar frumos. – Iată unul care începe bine, spuse patroana cantinei. Printr-un mutat.“ Arăboaica râse din colțul ei și pocni de două ori din palme. Cormery se uită la ea, dar ea întoarse capul, rușinată. „Bine, zise doctorul. Acum lăsați-ne singuri o clipă.“ Cormery își privi soția. Însă fața ei era tot dată pe

[1] În contradicție cu p. 6: „un băiețel dormea lipit de ea“.

spate. Doar mâinile, destinse peste pătura grosolană, mai aminteau de zâmbetul care umpluse și transfigurase mai adineauri încăperea mizeră. Își puse șapca și se îndreptă spre ușă. „Cum ai să-l numești? strigă patroana cantinei. – Nu știu, nu ne-am gândit la asta.“ Îl privea. „O să-i dăm numele de Jacques, deoarece erai dumneata aici.“ Cealaltă izbucni în râs, iar Cormery ieși. Sub viță, arabul, tot la adăpostul sacului, aștepta. Îl privi pe Cormery, care nu-i spuse nimic. „Ține“, zise arabul și-i întinse un capăt din sac. Cormery se adăposti. Simțea umărul bătrânului arab și mirosul de fum care se desprindea din hainele sale și ploaia cădea peste sacul de deasupra celor două capete. „E băiat, zise el fără să se uite la însoțitorul său. – Domnul fie binecuvântat, răspunse arabul. Ești cineva.“ Apa venită de la mii de kilometri cădea fără încetare în fața lor peste zgura scobită de numeroase băltoace, peste viile aflate mai departe, iar sârmele de fier care susțineau vița străluceau mereu sub picături. Nu avea să ajungă la mare, înspre răsărit, și avea să inunde acum întreg ținutul, pământurile mlăștinoase de lângă râu și munții din jur, imensul pământ aproape deșertic, al cărui miros puternic ajungea până la cei doi bărbați adăpostiți sub același sac, în timp ce un țipăt slab se auzea la răstimpuri îndărătul lor.

Noaptea târziu, Cormery, întins pe jos, în izmene lungi și maiou de corp, pe o a doua saltea lângă nevasta lui, privea flăcările cum dansează pe tavan. Încăperea era acum aproape aranjată. De cealaltă parte a soției sale, într-un coș cu rufe, copilul se odihnea, fără să facă zgomot, în afară, uneori, de niște firave chirăieli. Nevasta lui dormea și ea, cu chipul întors spre el, cu gura întredeschisă. Ploaia contenise. A doua zi trebuia să se pună pe treabă. Lângă el, mâna deja trudită, aproape lemnoasă, a nevestei sale, îi vorbea și ea tot despre această muncă. Își întinse mâna, o așeză ușurel peste cea a bolnavei și, lăsându-se pe spate, închise ochii.